HLAVNÍ MĚSTO PRAHA
MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
Odbor živnostenský a občanskosprávní
Oddělení matrik, státního občanství, voleb a územní orientace

MHMPXPRDTM58

Vážená paní

Váš dopis zn./ze dne:

Č. j.:
MHMP 314808/2026
Sp. zn.:
S-MHMP 1338209/2025

Vyřizuje/tel.:
Mgr. Jana Masopustová
236 002 903
Počet listů/příloh: **7/0**
Datum:
23.04.2026

Rozhodnutí

Odbor živnostenský a občanskosprávní Magistrátu hlavního města Prahy přezkoumal na základě odvolání , nar. , trvale bytem rozhodnutí odboru matrik a státního občanství Úřadu městské části Praha 5 (dále jen „správní orgán prvního stupně") ze dne 14. 10. 2025, č. j. 4/S/2025, kterým byla podle § 47 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), zamítnuta žádost jmenované o vydání osvědčení o státním občanství České republiky, a rozhodl **takto**:

podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, se odvolání **zamítá** a odvoláním napadené rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se **potvrzuje**.

Odůvodnění

Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 14. 10. 2025, č. j. 4/S/2025, byla podle § 47 zákona o státním občanství České republiky zamítnuta žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky.

V odůvodnění rozhodnutí správní orgán prvního stupně uvedl, že žadatelka požádala o zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení podle § 42 zákona o státním občanství České republiky. Tato žádost byla podána prostřednictvím Generálního konzulátu České republiky a zaslána Krajskému úřadu Ústeckého kraje, který žádost přijal dne 31. 10. 2024 a zahájil archivní šetření ke zjištění místní příslušnosti a státního občanství žadatelky. Archivní šetření bylo provedeno v archivu Krajského úřadu Ústeckého kraje, u Ministerstva vnitra - odboru správních činností a odboru archivní správy a spisové služby, u Magistrátu hlavního města Prahy, ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích a u Magistrátu města Děčín. Šetřením bylo zjištěno, že místně a věcně příslušný v dané žádosti je správní orgán prvního stupně, jemuž

Sídlo: Mariánské nám. 2/2, 110 00 Praha 1
Pracoviště: Jungmannova 35/29, 110 00 Praha 1
Kontaktní centrum: 800 100 000, fax: 236 007 157
E-mail: posta@praha.eu, ID DS: 48ia97h

byla žádost Krajským úřadem Ústeckého kraje postoupena. Správní orgán prvního stupně zahájil správní řízení v dané věci dne 29. 5. 2025.

Správní orgán prvního stupně v odůvodnění rozhodnutí dále uvedl, že k žádosti byly přiloženy následující podklady: dotazník ke zjištění státního občanství ČR, kopie rodného listu žadatelky vydaného dne , kopie rodného a křestního listu otce žadatelky vydaného dne , kopie rodného a křestního listu matky žadatelky vydaného dne , kopie oddacího listu rodičů žadatelky a kopie listiny o nabytí občanství USA. K žádosti o vydání osvědčení o státním občanství České republiky byly připojeny i další žádosti, a to o přidělení rodného čísla, o zápis prvního manželství a rozvodu žadatelky a o zápis druhého manželství žadatelky. Ve věci státního občanství je z těchto žádostí relevantní předložení oddacích listů a rozvodu žadatelky, které byly předloženy v náležité podobě, tj. v originále s Apostille a úředním překladem do českého jazyka.

Po zahájení správního řízení správní orgán prvního stupně zkoumal předložené podklady a výsledky archivního šetření provedeného Krajským úřadem Ústeckého kraje. Pro doplnění šetření požádal správní orgán prvního stupně ještě o archivní šetření u Úřadu městské části Praha 4. Toto šetření bylo negativní.

V rámci řízení správní orgán prvního stupně nejprve zkoumal, jak a kdy žadatelka nabyla české státní občanství. Proto bylo nejprve provedeno šetření ve věci zjištění českého státního občanství žadatelky a jejích rodičů v materiálech zajištěných archivním šetřením v Oblastním archivu správy a spisové služby Ministerstva vnitra České republiky. Ve fondu Německé státní občanství byly nalezeny žádosti manželů a (rodičů žadatelky) o udělení říšskoněmecké státní příslušnosti (tzv. *Fragebogen*) podané v červenci 1939. Průkazy o říšskoněmecké státní příslušnosti byly následně oběma vydány 30. 3. 1940. Od 7/1939 jsou manželé v nalezených materiálech vedeni pouze jako osoby německé příslušnosti. Dále byl Oblastním archivem nalezen seznam osob v transportu odsunutém v roce 1946 z Děčína, kde jsou uvedena jména a jejích dvou dětí T. 7 let a E. ½ roku, všichni vedeni s německou národností. Nalezené podklady k otci žadatelky prokazují, že v daném transportu nebyl odsunut a dle kartotéky věznice Pankrác byl dne 3. 10. 1946 odsouzen k 1 a ½ roku vězení a propuštěn dne 23. 7. 1947. Po propuštění požádal o prozatímní potvrzení totožnosti, kde uvádí příslušnost německou, a požádal o trvalý pobyt cizince pro sebe, manželku a obě děti. Následně požádal o povolení cesty do Německa za účelem dobrovolného odstěhování za rodinou, čemuž bylo vyhověno.

Správní orgán prvního stupně se na základě výsledků archivního šetření zabýval zjištěním výkladů právních norem v době vzniku zmíněných událostí a posuzoval, zda má žadatelka právní nárok na české státní občanství po jednom z rodičů. V této souvislosti správní orgán prvního stupně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 106/2013-142, kterým bylo potvrzeno, že je nezbytné, aby správní orgány postupovaly výkladem právních předpisů vydaných v době 2. světové války a v poválečném období. Správní orgán prvního stupně dále poznamenal, že není příslušný k hodnocení správnosti nebo spravedlivosti případných rozhodnutí.

Správní orgán prvního stupně dále uvedl, že dle zákona č. 236/1920 Sb., kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání státního občanství a práva domovského v republice

Československé, získal otec žadatelky československé státní občanství. Dle ustanovení § 16 tamtéž matka žadatelky nabyla československé občanství uzavřením manželství, neboť manželka a děti následovaly svého muže/otce. V červenci 1939 však oba manželé podepsali tzv. *Fragebogen*, čímž se přihlásili k německé státní příslušnosti a následně byly dohledány také průkazy potvrzující přijetí německé příslušnosti. Dle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, ustanovení § 5, ztratili československé státní občanství i Češi, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky (od 21. 5. 1938 do 31. 12. 1946) přihlásili za Němce nebo se ucházeli o udělení německé státní příslušnosti, byť bez úspěchu.

Na základě výše uvedených podkladů správní orgán prvního stupně považoval za zřejmé, že se rodiče žadatelky ucházeli o německou příslušnost, kterou dne 30. 3. 1940 získali a od dané doby uváděli ve všech nalezených materiálech.

Správní orgán prvního stupně dále uvedl, že dekret prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. umožňoval českým občanům neztratit české občanství v případě, že se prokáže, že se o německou státní příslušnost ucházeli pod nátlakem nebo z donucení. Tyto osoby si podržely československé občanství jen za předpokladu, že obdržely od okresního národního výboru (okresní správní komise) osvědčení o národní spolehlivosti, schválené ministerstvem vnitra. Tuto žádost bylo třeba podat v období od 10. 8. 1945 do 10. 2. 1946. V archivu Ministerstva vnitra, které v dané věci rozhodovalo, však nebyl nalezen záznam o podání žádosti či vydání osvědčení o národní spolehlivosti otce žadatelky. Otec žadatelky naopak od vydání průkazu o německé příslušnosti uvádí pouze příslušnost německou.

Na základě archivního šetření a nalezených materiálů správní orgán prvního stupně rozhodl, že žadatelka českým občanstvím nikdy nedisponovala. Rodiče žadatelky pozbyli československé státní občanství dle § 5 dekretu č. 33/1945 Sb., a to dnem podepsání žádostí o udělení římskoněmecké státní příslušnosti. Žadatelka tedy není státní občankou České republiky, a proto správní orgán prvního stupně její žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky zamítl. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žadatelka převzala osobně dne 24. 11. 2025.

Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podala dne 2. 12. 2025 včasné odvolání, v němž zejména uvedla, že správnímu orgánu prvního stupně vytýká nesprávně zjištěný skutkový stav věci, když správní orgán prvního stupně posuzoval pouze státní občanství rodičů odvolatelky, kteří dle archivních zjištění nabyli německé státní občanství v roce 1940. Dle odvolatelky však správní orgán prvního stupně zcela opomenul ověřit státní občanství jejích prarodičů, konkr. , rozené , narozené dne v , zemřelé dne v , která byla po celý život československou státní občankou a trvale žila v Její narození je doloženo v digitálním registru Státního oblastního archivu v Praze: . Dále odvolatelka uvádí, že je také vnučkou manžela , narozeného dne v politický okres , který žil v roce 1910 na a dle dostupných informací zemřel během první světové války nebo krátce po ní, a který byl československým státním občanem. Sňatek prarodičů odvolatelky se uskutečnil dne v a je doložen v matrice dostupné na:

. Oba prarodiče odvolatelky byli československými státními občany po celý svůj život, což posiluje nárok odvolatelky. Odvolatelka odkazuje na § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podle něhož je správní orgán povinen zjistit stav věci tak, aby nevznikaly důvodné pochybnosti. Tuto povinnost dle názoru odvolatelky správní orgán prvního stupně nesplnil.

Odvolatelka dále správnímu orgánu prvního stupně vytýká opomenutí aplikace § 31 odst. 3 zákona č. 186/2013 Sb. Podle § 31 odst. 3 zákona č. 186/2013 Sb. nabývá státní občanství České republiky prohlášením fyzická osoba, jejíž rodič nebo prarodič byl státním občanem České nebo Československé republiky, pokud tato osoba není státním občanem Slovenské republiky. Odvolatelka je vnučkou a kteří byli československými státními občany. Správní orgán prvního stupně však tuto možnost vůbec neposoudil, čímž dle odvolatelky porušil zákon.

Odvolatelka dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 155/2013 a rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 45 A 101/2016, které dle jejího názoru potvrzují, že nárok potomků podle § 31 zákona je nezávislý na tom, zda rodiče občanství pozbyli. Správní orgán prvního stupně však dle názoru odvolatelky nesprávně vycházel pouze ze stavu občanství jejích rodičů.

V závěru odvolání odvolatelka odvolacímu správnímu orgánu navrhuje, aby napadené rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k novému projednání. Odvolatelka současně navrhuje, aby odvolací správní orgán nařídil provedení důkazu o státním občanství a a posoudil možnost nabytí státního občanství podle § 31 odst. 3 zákona č. 186/2013 Sb.

Odbor živnostenský a občanskosprávní Magistrátu hlavního města Prahy přezkoumal soulad odvoláním napadeného rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy. Správnost odvoláním napadeného rozhodnutí správního orgánu prvního stupně byla přezkoumána v rozsahu námitek uvedených v odvolání v souladu s ustanovením § 89 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Po tomto přezkoumání odvolací správní orgán dospěl k následujícím závěrům.

Odvolací správní orgán v úvodu předesílá, že toto správní řízení je vedeno ve věci žádosti odvolatelky o zjištění státního občanství České republiky a o vydání osvědčení o státním občanství České republiky. O povaze tohoto podání nelze mít pochybnost, neboť svým obsahem i označením zcela přiléhá ustanovení § 42 a násl. zákona o státním občanství České republiky.

Předmětem tohoto správního řízení je vydání osvědčení o již existujícím státoobčanském statusu. Postup správního orgánu je tedy omezen na prosté zjištění, zda fyzická osoba žádající o vydání osvědčení státní občanství České republiky již dříve zákonem stanoveným způsobem nabyla a zda následně nedošlo k jeho pozbytí. Toto správní řízení tedy není vedeno ve věci nabytí státního občanství České republiky prohlášením.

Odvolací správní orgán v reakci na námitku odvolatelky, že správní orgán prvního stupně v jejím případě opomenul aplikovat § 31 odst. 3 cit. zákona konstatuje, že správní orgán prvního stupně tak ani učinit nemohl, neboť ustanovení § 31 cit. zákona upravuje nabytí státního občanství České republiky prohlášením. Takový

právní úkon však odvolatelka neučinila, když podala pouze žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky, jejíž podstata byla již výše popsána. Odvolatelka se tedy nyní nemůže domáhat toho, aby správní orgán prvního stupně (a tím méně odvolací správní orgán) posoudil, zda splňuje podmínky pro nabytí státního občanství České republiky prohlášením ve smyslu § 31 odst. 3 cit. zákona, jestliže v takové věci správní řízení ani nezahájila.

K meritu nyní projednávané věci odvolací správní orgán uvádí, že podle ustanovení § 64 zákona o státním občanství České republiky se při posuzování, zda fyzická osoba je nebo byla českým státním občanem, československým státním občanem, státním občanem Československé federativní republiky nebo České a Slovenské Federativní Republiky, postupuje podle předpisů účinných v době, kdy mělo dojít k nabytí nebo pozbytí státního občanství této osoby.

Ze spisového materiálu se podává, že odvolatelka , rozená , se narodila dne v jako manželské dítě , nar. v a , rozené , nar. v Rodiče odvolatelky uzavřeli sňatek dne v

Ze spisového materiálu dále vyplývá, že otec odvolatelky a jeho rodiče a , rozená nabyli ke dni vzniku Československé republiky, tj. ke dni 28. 10. 1918, československé státní občanství podle § 1 a § 2 ústavního zákona č. 236/1920 Sb., kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání státního občanství a práva domovského v republice Československé. Rodina byla nejprve domovsky příslušná v od 13. 11. 1913 pak v . Domovskou příslušnost v získala v roce 1938 sňatkem i matka odvolatelky , rozená .

Archivním šetřením bylo dále zjištěno, že oba rodiče odvolatelky požádali dne 30. 7. 1939 o německou státní příslušnost podáním tzv. *„Fragebogen zur Feststellung der deutschen Volkszugehörigkeit“*. Žádostem bylo vyhověno a oběma rodičům odvolatelky byl dne 30. 3. 1940 vydán průkaz o německé státní příslušnosti (*„staatsangehörigkeitausweis“*). Odvolací správní orgán podotýká, že dle údajů uvedených ve *Fragebogen* se oba rodiče odvolatelky hlásili k národnosti německé a jako svou mateřskou řeč uvedli jazyk německý. Dále oba shodně uvedli, že jsou členy NSDAP (*Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*), otec odvolatelky byl zaměstnán jako .
Archivním šetřením bylo dále zjištěno, že rodina v letech 1943 – 1945 pobírala zásobovací lístky pro domácnost, přičemž v příslušné části formuláře (*Haushalts-karte*) otec odvolatelky vyplnil, že všichni členové rodiny jsou národnosti německé.

V reakci na válečné události a poválečné státoprávní uspořádání byl dne 10. 8. 1945 ve Sbírce zákonů vyhlášen ústavní dekret prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské. Podle ustanovení § 1 odst. 1 dekretu českoslovenští státní občané národnosti německé nebo maďarské, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti německé nebo maďarské, pozbyli dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství.

Dekret tak v § 1 odst. 1 stanovil ztrátu československé státní příslušnosti osob německé nebo maďarské národnosti, nabyvších dle cizích okupačních předpisů státní příslušnosti německé nebo maďarské. Československem tak byla uznána platnost těchto cizích předpisů, z pohledu československého právního řádu nicotných aktů cizí státní moci. Jednalo se tedy o výjimku v pohledu na platnost aktů okupační moci, které byly jinak prohlášeny za neplatné od samého počátku. Tito občané byli dekretem vyvázáni ze státního svazku československého, a to ke dni nabytí státní příslušnosti cizí okupační moci. V těchto případech měl dekret retroaktivní důsledky, neboť k pozbytí československého občanství došlo k datu předcházejícímu datum účinnosti dekretu. Tímto dnem bylo datum přiznání německé státní (národní) příslušnosti.

Ze zjištěného skutkového stavu věci je zcela zřejmé, že na oba rodiče odvolatelky dopadalo ustanovení § 1 odst. 1 dekretu, neboť se hlásili k národnosti německé a nabyli dne 30. 3. 1940 německou státní příslušnost. K tomuto dni pozbyli československé státní občanství. Odvolací správní orgán v této souvislosti konstatuje, že správní orgán prvního stupně na rodiče odvolatelky aplikoval ustanovení § 5 dekretu, které se vztahuje na Čechy, Slováky a příslušníky jiných slovanských národů, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb.) ucházeli o udělení německé nebo maďarské státní příslušnosti, aniž k tomu byli donuceni nátlakem, anebo zvláštními okolnostmi. Tyto osoby pozbyly československého státního občanství dnem, kdy dekret nabyl účinnosti, tj. dnem 10. 8. 1945. Cit. ustanovení § 5 dekretu však dopadá na osoby, které, byť i neúspěšně, o německou či maďarskou státní příslušnost usilovaly, nikoliv na československé státní občany národnosti německé, kteří německé nebo maďarské státní občanství skutečně nabyli a o nichž je pojednáno v již výše cit. § 1 odst. 1 dekretu. U těchto osob nastupovala ztráta československého státního občanství dříve, resp. již ke dni nabytí německé státní příslušnosti.

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. umožňoval zachovat československé občanství osobám spadajícím pod ustanovení § 1, které prokázaly, že zůstaly věrny Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem. O žádostech rozhodovalo Ministerstvo vnitra na návrh zemského národního výboru. Osoby, které pozbyly československé státní občanství podle § 1 mohly požádat rovněž o vrácení československého státního občanství podle ustanovení § 3 cit. dekretu. Šetřením však nebylo zjištěno, že by rodičům odvolatelky bylo československé státní občanství zachováno či navráceno. Výsledkům šetření pak odpovídá i skutečnost, že oba rodiče odvolatelky spolu se svými dětmi opustili československé území – matka odvolatelky a její dvě děti v rámci nuceného odsunu německého obyvatelstva z Děčína v roce 1946, otec odvolatelky v roce 1947 na základě povolení Ředitelství národní bezpečnosti v Praze k vycestování do Německa za účelem dobrovolného odstěhování za rodinou

Ke dni narození odvolatelky bylo nabývání československého státního občanství upraveno v § 28 Všeobecného občanského zákoníku z roku 1811. Podle cit. ustanovení nabývaly manželské děti narozením československé státní občanství po otci, děti nemanželské po matce. V okamžiku narození odvolatelky, tj. ke dni 22. 10. 1945, však její otec nebyl československým státním občanem (toto státní občanství pozbyl dne 30. 3. 1940) a tudíž ho odvolatelka nemohla v tomto státním občanství sledovat. Vzhledem k tomu, že nebylo prokázáno, že by odvolatelka nabyla československé a později české státní občanství jiným ze zákonem stanovených způsobů nabytí státního občanství, dospěl odvolací správní orgán k témuž závěru jako správní

orgán prvního stupně, tj. že odvolatelka není státní občankou České republiky a osvědčení o tomto státním občanství jí nelze vydat.

K obsahu odvolací argumentace odvolací správní orgán pro úplnost uvádí, že v tomto správním řízení, jehož předmětem je zjištění, zda odvolatelka je či není státní občankou České republiky, není státní občanství jejích prarodičů relevantní. Pokud odvolatelka hodlá v budoucnu učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky podle § 31 odst. 3 zákona o státním občanství České republiky, odvolací správní orgán upozorňuje, že předek prohlašovatele (ať již rodič či prarodič), od něhož prohlašovatel odvozuje svůj nárok na nabytí státního občanství, musí splňovat podmínky § 31 odst. 1 cit. zákona, tj. musí se jednat o bývalého občana, který pozbyl české nebo československé státní občanství přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nejednalo-li se o pozbytí československého státního občanství podle ústavního dekretu prezidenta republiky o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské nebo podle smlouvy mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o Zakarpatské Ukrajině, nebo nejedná-li se o československého státního občana, který se ke dni 1. ledna 1969 stal, nebo by se k tomuto dni stal státním občanem Slovenské socialistické republiky, anebo po 1. lednu 1969 nabyl státní občanství Slovenské socialistické republiky nebo Slovenské republiky a je dosud jejím občanem.

S přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem rozhodl odvolací správní orgán způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, nelze dále odvolat.

Mgr. Pavel Štefaňák
ředitel odboru živnostenského a občanskosprávního
Magistrátu hlavního města Prahy